

ВЛАДА РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ
ГЕНДЕР ЦЕНТАР – ЦЕНТАР ЗА ЈЕДНАКОСТ И РАВНОПРАВНОСТ ПОЛОВА

Адреса: Вука Караџића 4/8, 78000 Бања Лука, Босна и Херцеговина
Тел: +387 (0)51 247 427, 247 428; Факс: +387 (0)51 247 590; gender1@blic.net

**Акциони план за борбу против насиља у породици
у Републици Српској 2007-2008.**

**ИЗВЈЕШТАЈ О ОСТВАРЕНИМ РЕЗУЛТАТИМА
Фебруар 2009.**

Апстракт:

Насиље у породици или породичној заједници је озбиљан друштвени проблем који постоји у свакој земљи у свијету. Упркос напретку који је остварен усвајањем закона којима се санкционише овакав облик насиља, насиље у породици не може се потпуно елиминисати без покретања свеобухватних акција у правцу спречавања насиља, али и откривања и борбе против његових узрока. Крајњи циљ је заштита жртава, превенција насиља и очување здраве породице као основе друштва.

У ту сврху, Гендер центар је иницирао израду и усвајање Акционог плана за борбу против насиља у породици у Републици Српској, који је усвојен у јулу 2007. године, а чије спровођење је почело у 2008. години. Проведбом плана координирао је Гендер центар Републике Српске, а приступ је био мултидисциплинаран и укључио велики број институционалних и ван-институционалних партнера (институција, установа, организација, медија, приватног сектора и појединаца/ки). Спровођење Акционог плана имало је дугорочне и оперативне циљеве. Дугорочни циљеви су они који превазилазе оквире самог Акционог плана, у смислу временске динамике и свеобухватности утицаја који подразумевају напоре свих институција и ван-институционалних актера, али чији је саставни дио сам Акциони план. Оперативни циљеви представљају циљеве мањег обима али који директно доприносе остваривању дугорочних циљева.

Извјештај о оствареним резултатима Акционог плана израђен је у сврху информисања Владе Републике Српске и шире јавности о реализованим активностима и постигнутим резултатима. Такође, из извјештаја су произашли закључци и препоруке које се могу сматрати утврђеним будућим правцима дјеловања власти у рјешавању овог великог друштвеног проблема.

Извјештај садржи резултате (учинке и исходе) у оквиру дугорочних и оперативних циљева, као и кључне активности путем којих су резултати остварени. Осим ових резултата, приказана је додата вриједност настала у оквиру реализације, кроз остварење нових резултата, provedбу нових активности и укључивање и допринос других партнера у оквиру заједничке сарадње. За све наведене резултате и активности дати су извори верификације, односно референтни документи. Наведени су кључни партнери Гендер центра у процесу provedбе поменутих активности. На крају је дат преглед финансијске реализације Акционог плана.

Садржај:

Увод	4
1 Рекапитулација постигнутих резултата	6
1.1 Резултати дугорочних циљева	6
1.2 Резултати оперативних циљева, кључне активности и додата вриједност	7
1.2.1 ОПЕРАТИВНИ ЦИЉ I: Усклађивање законске регулативе о насиљу у породици са другим домаћим и међународним правним стандардима.....	7
1.2.2 ОПЕРАТИВНИ ЦИЉ II: Систематизација прикупљања и обраде података о насиљу у породици у Републици Српској	9
1.2.3 ОПЕРАТИВНИ ЦИЉ III: Креирање системског модела заштите жртава насиља у породици према областима и облицима заштите	10
1.2.4 ОПЕРАТИВНИ ЦИЉ IV: Подизање свијести јавности о проблематици насиља у породици	13
1.2.5 ОПЕРАТИВНИ ЦИЉ V: Израда Стратегије за борбу против насиља у породици 2009-2013.....	15
1.2.6 Додата вриједност у реализацији	16
2 Препреке и могућности за побољшање у будућем раду	17
3 Закључци и препоруке	18
Додатак I: Преглед финансијске реализације Акционог плана.....	20

Увод

Насиље у породици или породичној заједници је озбиљан друштвени проблем који постоји у свакој земљи у свијету. Упркос напретку који је остварен усвајањем закона којима се санкционише овакав облик насиља, насиље у породици не може се потпуно елиминисати без покретања свеобухватних акција у правцу спречавања насиља, али и откривања и борбе против његових узрока. Крајњи циљ је заштита жртава, превенција насиља и очување здраве породице као основе друштва.

У ту сврху, Гендер центар је иницирао израду и усвајање Акционог плана за борбу против насиља у породици у Републици Српској. Предложени Акциони план је Влада Републике Српске усвојила својом Одлуком у јулу 2007. године. Гендер центар је започео са спровођењем овог плана у 2008. години, јер су планирана средства за његову реализацију према мишљењу Министарства финансија РС уграђена у буџет Гендер центра за 2008. годину, чиме смо посредно добили улогу координатора активности у оквиру мултисекторског приступа, а наши главни партнери били су: Министарство правде, Министарство здравља и социјалне заштите, Министарство породице, омладине и спорта и Министарство унутрашњих послова, док се у току реализације укључило и Министарство просвјете и културе РС. У финансијску подршку спровођењу Акционог плана укључили су се УН Популацијски фонд (УНФПА) и Агенција за равноправност полова БиХ.

Акциони план је потпуности у сагласности са међународним документима и препорукама међународних организација (Уједињених нација, Савјета Европе, Европске Уније). Комитет министара Савјета Европе је на својој 969. сједници од 21. јуна 2006. године одобрио Кампању Савјета Европе за борбу против насиља над женама, укључујући насиље у породици. На тај начин Акциони план је представљао директну подршку овој кампањи на нивоу Савјета Европе и показао спремност Републике Српске да подржи све напоре у правцу пуног остваривања равноправности полова и људских права и слобода у складу са међународним обавезама.

Овај извјештај израђен је у сврху информисања Владе Републике Српске и шире јавности о реализованим активностима и постигнутим резултатима. Такође, из извјештаја су произашли закључци и препоруке које се могу сматрати утврђеним будућим правцима дјеловања власти у рјешавању овог великог друштвеног проблема.

Извјештај је подијељен на сљедеће тематске цјелине:

1. Рекапитулација постигнутих резултата
 - 1.1. Резултати дугорочних циљева.
 - 1.2. Резултати оперативних циљева, кључне активности и додата вриједност.
2. Препреке и могућности за побољшање у будућем раду.
3. Закључци и препоруке.

Додатак I: Преглед финансијске реализације Акционог плана.

Прегледи резултата и активности дати су у сажетом облику, ради лакше прегледности, а по сваком реализованом циљу припремљени су и посебни детаљнији документи и извјештаји као референце на које ћемо се у тексту посебно позивати и који су такође доступни јавности:

- Р.1 Информација о стању и активностима у борби против насиља у породици у Републици Српској са иницијативом за проглашење година 2008. и 2009. Годинама борбе против насиља у породици (у даљем тексту: Р.1 Информација)
- Р.2 Савјет Европе – Препорука Rec(2002)5 Одбора министара државама чланицама о заштити жена од насиља (у даљем тексту: Р.2 Препорука СЕ)
- Р.3 Извјештај о реализовању семинара за полицију
- Р.4 Извјештај о реализовању семинара за здравствене установе
- Р.5 Извјештај о реализовању семинара за центре за социјални рад
- Р.6 Извјештај о реализовању семинара за основне и средње школе
- Р.7 Извјештај о реализовању семинара за судије и тужиоце
- Р.8 План кампање „Породица без насиља“
- Р.9 Извјештај о реализовању кампање „Породица без насиља“
- Р.10 Статистички билтен бр. 4 „Жене и мушкарци у Републици Српској“ (у даљем тексту: Р.10 Статистички билтен)
- Р.11 Извјештај са тематске сједнице Народне скупштине РС у организацији Одбора једнаких могућности Народне скупштине РС на тему: „Насиље у породици и примјена Акционог плана за борбу против насиља у породици“ (у даљем тексту: Р.11 Извјештај са тематске сједнице)
- Р.12 Приручник о спречавању и сузбијању насиља у породици (у даљем тексту: Р.12 Приручник)
- Р.13 Платформа за израду Стратегије за борбу против насиља у породици у Републици Српској (у даљем тексту: Р.13 Платформа)
- Р.14 Преглед статистике о насиљу у породици у 2008. години (у даљем тексту: Р.14 Преглед статистике 2008)
- Р.15 Обавјештење Телекома Српске о бесплатном броју 1264
- Р.16 Извјештај Мобилног тима Бања Лука за 2008.
- Р.17 Извјештај о раду Сигурне куће Бања Лука за 2008.
- Р.18 Извјештај о раду Сигурне куће Модрича за 2008.

Напомињемо да, због обимности информација и броја страница, ови референтни документи нису анекси овог извјештаја, већ служе као извори додатних информација за даље читање, по потреби. Овај извјештај садржи све битне и релевантне информације за оцјену резултата.

1 Рекапитулација постигнутих резултата

Спровођење Акционог плана имало је дугорочне и оперативне циљеве. Дугорочни циљеви су они који превазилазе оквири самог Акционог плана, у смислу временске динамике и свеобухватности утицаја који подразумева напоре свих институција и ван-институционалних актера, али чији је саставни дио сам Акциони план. Оперативни циљеви представљају циљеве мањег обима али који директно доприносе остваривању дугорочних циљева. Они су директни учинци и исходи планираних активности.

У наредном дијелу представљени су кратки прегледи резултата по циљевима, са позивањем на изворе верификације (референце) у којима се могу наћи детаљније информације.

1.1 Резултати дугорочних циљева

Дугорочни циљеви представљају утицај који се десио кроз досадашње дјеловање и који ће се даље догодити у наредном средњорочном периоду, кроз реализовање будуће Стратегије за борбу против насиља у породици. Нужан услов је да Република Српска настави у правцу институционалног дјеловања на спречавању и сузбијању породичног насиља.

Посебно напомињемо да су одређене активности на борби против насиља у породици започеле још 2003. године, са покретањем иницијативе за израду посебног закона из области заштите од насиља у породици, па се одређени остварени резултати на нивоу утицаја, односно остварене квалитативне промјене, могу посматрати у вези са тим ранијим активностима.

Може се констатовати да је Акциони план остварио сљедећа постигнућа (извори верификације се налазе у резултатима оперативних циљева) у оквиру ових циљева:

ЦИЉ 1 – Планирани утицај: Жртве насиља у породици су средиште интересовања и заштите друштва.

Досадашње постигнуће: Услед законских и других промјена, едукације и унапређења праксе институција субјеката заштите које су ојачале своје капацитете за ефикаснију примјену закона, те побољшања сарадње институција и невладиних организација, жртве насиља у породици су све више охрабрене да потраже помоћ, да насиље пријаве надлежним институцијама субјектима заштите, као и да се за помоћ обрате невладиним организацијама које се баве заштитом женских људских права. Повећан број пријављених случајева насиља документован је у прегледима пријављених и процесуираних случајевима насиља које прикупљају субјекти заштите.

ЦИЉ 2 – Планирани утицај: Јавност доживљава насиље у породици као проблем читавог друштва (а не као приватни проблем), који представља кршење људских права и коме се свака институција и појединац морају супротставити.

Досадашње постигнуће: Перцепција о насиљу у породици се у друштву полако али сигурно мијења, од става да је ријеч о приватном проблему до става да је породично насиље озбиљан друштвени проблем, који долази у интересовање законодаваца, јавности и истраживача. То показују измјене постојећих и доношење нових законских прописа који

регулишу ову материју, повећано интересовање медија, стручне и шире јавности, за ову проблематику, те унапријеђено прикупљање статистичких података и истраживања о размјерама овог проблема.

ЦИЉ 3 – Планирани утицај: Друштвена заједница овом проблему даје приоритет и показује политичку вољу и обезбјеђује ресурсе, мултисекторалан и координисан приступ ради постизања конкретних резултата у његовом рјешавању.

Досадашње постигнуће: Република Српска је предузела низ активности: усвојила је неопходне законске прописе и друге акте који регулишу ову материју, Акциони план као мултисекторски документ са дефинисаним циљевима и активностима, Информацију о стању и активностима у борби против насиља у породици у Републици Српској, прогласила је године 2008. и 2009. Годинама борбе против насиља у породици у Републици Српској и планирано је усвајање средњорочне Стратегије за борбу против насиља у породици. Влада Републике Српске је издвојила средства за финансирање активности из Акционог плана и спроведене су планиране активности, те подржала одрживи рада сигурних кућа/склоништа за жртве насиља. На нивоу Савјета министара Босне и Херцеговине усвојен је Гендер акциони план за БиХ, који у једном од поглавља садржи акције на сузбијању и спречавању насиља. На нивоу БиХ донесена је Резолуција о борби против насиља над женама у породици („Службени гласник БиХ“, бр. 15/08), а у процедури је и Стратегија за борбу против насиља у породици БиХ. Ово су показатељи уложених досадашњих напора на остварењу овог дугорочног циља.

1.2 Резултати оперативних циљева, кључне активности и додата вриједност

У овом дијелу представљени су резултати (учинци и исходи) у оквиру оперативних циљева, као и кључне активности путем којих су резултати остварени. Осим ових резултата, приказана је додата вриједност настала у оквиру реализације, кроз остварење нових резултата, provedбу нових активности и укључивање и допринос других партнера у оквиру заједничке сарадње. За све наведене резултате и активности дати су извори верификације, односно референтни документи. Наведени су кључни партнери Гендер центра у процесу provedбе поменутих активности.

1.2.1 ОПЕРАТИВНИ ЦИЉ I: Усклађивање законске регулативе о насиљу у породици са другим домаћим и међународним правним стандардима

Постигнути резултати:

- Република Српска обавезана је на поштивање низа међународно – правних документа из области људских права, којима се забрањује насиље у јавном и приватном животу, а тиме и насиље у породици. У нашем кривичном законодавству од 2000. године, у оквиру групе кривичних дјела против брака и породице, дјело насиља у породици инкриминисано је као кривично дјело. Крајем 2005. године усвојен је Закон о заштити од насиља у породици, који, између осталог, прецизно дефинише врсте и облике насиља, предвиђа хитно поступање и низ заштитних мјера ради ефикасније заштите

жртва насиља и промјене понашања насилних лица (извор: Р.1 Информација и Р.13 Платформа)

- 2008. године усвојен је Закон о измјенама и допунама Закона о заштити од насиља у породици, са усклађивањима у сврху ефикасније примјене у оквиру нашег правног система (извор: Р.1 Информација и Р.13 Платформа)

Кључне активности:

- **Закон о кривичном поступку Републике Српске** - Извршено усклађивање са европским стандардима и препорукама. Чланом 183.д прописано је да се мјерама забране не може ограничити право осумњиченог или оптуженог да живи у свом дому у Босни и Херцеговини, да се несметано виђа са члановима своје породице и блиским сродницима, али само у Босни и Херцеговини или само на мјесту одређеном у забрани напуштања боравишта, осим када се поступак води због кривичног дјела учињеног на штету члана породице или блиских сродника (извор: Р.1 Информација и Р.13 Платформа).
- **Закон о заштити од насиља у породици** измијењен је и допуњен у складу са оперативним циљевима којим је предвиђено усклађивање законске регулативе о насиљу у породици са другим домаћим и међународним правним стандардима. Потреба измјене закона јавила се и због потребе његовог усклађивања са осталим законским прописима, првенствено са новим Законом о прекршајима и Кривичним законом Републике Српске. **Закон о измјенама и допунама Закона о заштити од насиља у породици** је усвојен на 17. сједници Народне скупштине Републике Српске, одржане 30/31. јануара 2008. године ("Службени гласник Републике Српске", број 17/08). Усклађивања су извршена у дијелу одредби које се односе на: терминологију (ријеч насилник, замијењен ријечима "починилац насиља", унесена одредба о граматичкој употреби), у дијелу дефинисања субјеката заштите, њиховог поступања у случајевима насиља у породици; измијењен је члан којим је одређено дјело насиља у породици, прописана обавеза пријављивања насиља и збрињавања жртве у сигурне куће, финансирање смјештаја жртва у сигурну кућу, као и рокови трајања смјештаја у сигурне куће, прописан начин покретања прекршајног поступка, измијењен дио који се односи на заштитне мјере и хитност изрицања заштитних мјера, доношење рјешења о прекршају и изјављивање жалбе (извор: Р.1 Информација и Р.13 Платформа).

Додата вриједност:

- Покренута је иницијатива од стране невладиних организација да жртве насиља у породици у новом Закону о социјалној заштити буду категорија у оквиру корисника/корисница социјалне заштите, а сигурне куће да буду установе социјалне заштите.

Партнери: Министарство правде, Министарство здравља и социјалне заштите, Министарство унутрашњих послова, Народна скупштина РС, Одбор једнаких могућности НС РС, невладине организације које се баве заштитом женских људских права („Удружене жене“ Бања Лука, „Будућност“ Модрича, „Лара“ Бијељина, „Женски центар“ Требиње, ФОРСЗД Приједор)

1.2.2 ОПЕРАТИВНИ ЦИЉ II: Систематизација прикупљања и обраде података о насиљу у породици у Републици Српској

Постигнути резултати:

- Унапријеђено је квантитативно и квалитативно прикупљање података о насиљу у породици од релевантних институција, установа и невладиних организација. Подаци су разврстани по полу (извор: Р.1 Информација, Р.10 Статистички билтен, Р.12 Приручник и Р.14 Преглед статистике 2008)
- Досадашње податке из ранијих година Гендер центар је прикупио од полиције, правосуђа и невладиних организација. У 2008. години израђени су протоколи који дефинишу прикупљање података о насиљу у породици у центрима за социјални рад и здравственим установама (извор: Р.12 Приручник и Р.13 Платформа).

Кључне активности:

- Гендер центар је у 2006. години креирао табеле за прикупљање података од полиције и правосудних институција, и на основу тих табела на годишњем нивоу прикупља податке ових институција (извор: Р.1 Информација, Р.10 Статистички билтен, Р.12 Приручник и Р.14 Преглед статистике 2008). Ова пракса је показала да се квалитет прикупљених података сваке године побољшава и да су поменуте институције прихватиле овакав начин извјештавања о случајевима. Примјер: Према подацима МУП РС, у току 2008. године било пријављено укупно 375 кривичних дјела насиља у породици и 844 дјела прекршаја према Закону о заштити од насиља у породици, што укупно износи 1.219 пријављена дјела насиља у породици. То је готово троструко повећање у односу на претходну годину (2007), када је било 464 пријављених дјела. У 2008. години, починиоци насиља били су 91% мушког, а 9% женског пола од чега 1% малолетних лица мушког пола, а жртве 77% женског, а 23% мушког пола, од чега дјеце жртава насиља 7% (2% дјечака и 5% дјевојчица).
- Гендер центар је израдио обрасце за евидентирање позива на СОС линији 1264, као и мјесечне извјештаје о евидентираним позивима. Невладине организације које примају позиве на овај број телефона ове извјештаје достављају Гендер центру, почев од 01.08.2005. године откада је број у функцији. (извор: Р.1 Информација, Р.10 Статистички билтен, Р.12 Приручник и Р.14 Преглед статистике 2008).
- Сигурне куће Гендер центру достављају годишње извјештаје о раду, у којима су наведени статистички подаци о смјештеним жртвама насиља у породици, као и извјештај о раду мобилних тимова тамо гдје постоје, за сада према нашим сазнањима у Бањој Луци (извор: Р.16 Извјештај Мобилног тима Бања Лука за 2008, Р.17 Извјештај о раду Сигурне куће Бања Лука за 2008, Р.18 Извјештај о раду Сигурне куће Модрича за 2008).
- У ресору здравља и социјалне заштите израђени су протоколи за прикупљање података о случајевима насиља у породици од здравствених установа и центара за социјални рад (извор: Р.12 Приручник и Р.13 Платформа).
- Гендер центар и Републички завод за статистику публикују прикупљене податке о насиљу и криминалитету у редовном статистичком билтену „Жене и мушкарци у Републици Српској“, са тенденцијом побољшања квалитета података усљед

унапријеђене праксе институција субјеката заштите у прикупљању и обради ових података (извори: Р.10 Статистички билтен).

Партнери: Министарство унутрашњих послова, Министарство здравља и социјалне заштите, Републички завод за статистику, Републичко јавно тужилаштво, окружна тужилаштва, окружни и основни судови, невладине организације које се баве заштитом женских људских права („Удружене жене“ Бања Лука, „Будућност“ Модрича, „Лара“ Бијељина, „Женски центар“ Требиње, ФОРСЗД Приједор).

1.2.3 ОПЕРАТИВНИ ЦИЉ III: Креирање системског модела заштите жртва насиља у породици према областима и облицима заштите

Овај оперативни циљ иницијално је био подијељен је на четири подциља, чије реализовање се мора посматрати интегрисано и мултисекторски:

III.1 Креирање оквира за одржив модел склоништа за жртве насиља у породици

III.2 Јачање капацитета полиције за рад са случајевима насиља у породици

III.3 Јачање капацитета центара за социјални рад за психосоцијалну помоћ жртвама насиља у породици и психосоцијални третман починилаца насиља у породици

III.4 Јачање капацитета здравствених установа за третман жртва насиља у породици

У почетку, због ограничених средстава, није било планирано јачање капацитета основних и средњих школа и правосуђа, али се током спровођења Акционог плана указала могућност да се за ове циљне групе одрже посебни стручни семинари, који су због тога приказани као додата вриједност. На тај начин, овај оперативни циљ је проширен на све субјекте заштите.

Постигнути резултати:

- Ојачани су капацитети институција субјеката заштите: полиције, социјалних и здравствених радника/ца, судија и тужилаца, те стручног и руководећег особља у основним и средњим школама за поступање и стручну помоћ у случајевима насиља у породици у оквирима њихових надлежности, путем одржаних стручних семинара и израђеног приручника и протокола за поступање (извор: Р.3 Извјештај о реализовању семинара за полицију, Р.4 Извјештај о реализовању семинара за здравствене установе, Р.5 Извјештај о реализовању семинара за центре за социјални рад, Р.6 Извјештај о реализовању семинара за основне и средње школе, Р.7 Извјештај о реализовању семинара за судије и тужиоце, Р.12 Приручник и Р.13 Платформа).
- Креирани мултисекторски модели сарадње институција и невладиних организација ради заштите и збрињавања жртва насиља у породици и њихове дјеце. Унапријеђена је сарадња полиције, центара за социјални рад и невладиних организација, кроз мултисекторске моделе мобилних интервентних тимова, са дежурством од 24 часа (извор: Р.1 Информација, Р.12 Приручник, Р.13 Платформа и Р.16 Извјештај Мобилног тима Бања Лука за 2008).

- У Републици Српској, три сигурне куће врше смјештај и заштиту жртава насиља у породици и њихове дјеце (извор: Р.1 Информација, Р.12 Приручник и Р.13 Платформа)
- На цијелој територији Републике Српске жртвама насиља у породици на располагању је кратки број 1264, за правну и психосоцијалну помоћ (извор: Р.1 Информација, Р.12 Приручник и Р.13 Платформа).

Кључне активности:

- У 2008. години додијељено је 100.000 КМ из средстава буџетске резерве (у оквиру спровођења Акционог плана) двјема сигурним кућама које су биле регистроване у вријеме усвајања плана (јули 2007): Сигурна кућа Бања Лука и Сигурна кућа Модрича (Сигурна кућа у Приједору регистрована је у новембру 2007. године).
- Измјенама и допунама Закона о заштити од насиља у породици регулисано је финансирање збрињавања и смјештаја жртава насиља у сигурним кућама које се обезбјеђује из буџета Републике (у износу до 70%) и буџета општина и градова (у износу до 30%). 2008. година је прва година у којој се тестирао овај модел у погледу испуњења наведене законске обавезе.
- Од 2005. године, на територији цијеле Републике Српске функционише кратки број 1264 за жртве насиља у породици, за који дозволу плаћа и техничку координацију врши Гендер центар, а позиве прима пет невладиних организација: „Удружене жене“ Бања Лука, „Будућност“ Модрича, „Лара“ Бијељина“, „Женски центар“ Требиње и ФОРСЗД Приједор (извор: Р.1 Информација). У 2008. години, рад овог СОС телефона је подржан кроз мали грант из средстава УНФПА.
- У децембру 2007. године, као припремна активност, одржан је семинар са свим центрима јавне безбједности, чија сврха је била идентификација потреба и приоритета у раду полицијских служби на питањима насиља у породици (извор: Р.3 Извјештај о реализовању семинара за полицију).
- У 2008. години одржани су семинари:
 - за све центре јавне безбједности (извор: Р.3 Извјештај о реализовању семинара за полицију);
 - за све здравствене установе (извор: Р.4 Извјештај о реализовању семинара за здравствене установе);
 - за све центре за социјални рад (извор: Р.5 Извјештај о реализовању семинара за центре за социјални рад).

Напомињемо да су на семинарима, осим поменутих циљних група, присуствовали и други битни актери за сарадњу (полиција, представници/це правосуђа, социјални и здравствени радници/це, представници/е локалних органа власти, невладиних организација, и други).

- Израђен је јединствени приручник за субјекте заштите са протоколима за поступање, који ће бити доступан свима у електронској верзији (извор: Р.12 Приручник).

Додата вриједност:

- Регистрована склоништа за жртве насиља у породици (Бања Лука, Модрича, Приједор) су у 2008. години добила додатна средства за финансирање од Владе Републике Српске, у укупном износу од 300.000 КМ, уз подршку потпредседнице Народне скупштине Републике Српске и интензивно лобирање невладиних организација које воде сигурне куће. Напомињемо да је у 2004. години, прије доношења Закона о заштити од насиља у породици, Влада Републике Српске додијелила 140.000 КМ невладиним организацијама „Удружене жене“ Бања Лука и „Женски центар“ Требиње за куповину двије сигурне куће. Бања Лука је успоставила Сигурну кућу, док је у Требињу купљено земљиште, али кућа још није изграђена. Од доношења Закона о заштити од насиља у породици и подзаконског акта (правилника) који регулише рад сигурних кућа, регистроване су три сигурне куће: у Бањој Луци, Модричи и Приједору (извор: Р.1 Информација). У Бијељини се, у сарадњи ОЖ „Лара“ Бијељина и Општине Бијељина, ради на успостављању услова да се оснује сигурна кућа.
- На основу искустава „сомборског модела“ заштите жртава насиља, чију је презентацију и посјету организовали Гендер центар РС и Министарство за породицу, омладину и спорт РС крајем 2007. године, и тада успостављене сарадње центара за социјални рад Бање Луке и Сомбора, промовисан је „бањалучки модел“ заштите: мобилни тим за интервенције по позиву у чијем саставу су 24 часа дежурни представници и представнице полиције, Центра за социјални рад Бања Лука и НВО „Удружене жене“ (извор: Р.16 Извјештај Мобилног тима Бања Лука за 2008, Р.1 Информација, Р.12 Приручник, Р.13 Платформа).
- Одржани су семинари за основне и средње школе у регионалним пунктовима: Источно Сарајево, Приједор и Добој, у сарадњи Гендер центра са Министарством просвјете и културе Републике Српске (извор: Р.6 Извјештај о реализовању семинара за основне и средње школе).
- Одржан је семинар за судије и тужиоце, у сарадњи Гендер центра са Центром за едукацију судија и тужилаца Републике Српске (извор: Р.7 Извјештај о реализовању семинара за судије и тужиоце).
- Постигнут је договор Гендер центра са Центром за едукацију судија и тужилаца РС да семинар о примјени правног оквира за спречавање насиља у породици постане дио редовног плана и програма стручног усавршавања судија и тужилаца (извор: План рада ЦЕСТ РС за 2009. годину, доступан на: <http://www.rs.cest.gov.ba/>).
- Компанија Телеком Српске омогућила је да позивање на број 1264 буде потпуно бесплатно, у складу са мисијом и темељним принципима компаније који подразумевају подстицање квалитетнијег живота у нашем друштву и свестрано подупирање хуманитарног рада (Р.15 Обавјештење Телекома Српске о бесплатном броју 1264).
- У оквиру 16 дана активизма усмјерених против родно заснованог насиља, у периоду од 25. новембра до 10. децембра 2008. године, Мисија ОЕБС-а у Босни и Херцеговини организовала је конференције у више градова у БиХ (у Републици Српској у Рогатици, са презентацијом Гендер центра), на којима су представници тужилаштва, судова, центара за социјални рад, полиције, медицинских установа и удружења грађана разговарали о питањима насиља у породици и заштити жртава. Мисија је позвала представнике свих нивоа власти да уложе напоре у испуњавању својих обавеза, као и

да у потпуности примијене усвојене акционе планове, као и друге мјере које имају за циљ заштиту жена од насиља, као што су ентитетски закони о заштити од насиља у породици.

- Мисија ОЕБС-а у Бањој Луци је израдила и на семинару за судије и тужиоце у Бањој Луци представила резултате анализе мониторинга судова и тужилаштва Републике Српске у вези са примјеном законских прописа који регулишу материју насиља у породици. Званични документ са анализом биће завршен и доступан јавности у 2009. години.

Партнери: Министарство унутрашњих послова, Министарство здравља и социјалне заштите, Министарство просвјете и културе, Центар за едукацију судија и тужилаца РС, невладине организације које се баве заштитом женских људских права („Удружене жене“ Бања Лука, „Будућност“ Модрича, „Лара“ Бијељина, „Женски центар“ Требиње, ФОРСЗД Приједор), Агенција за равноправност полова БиХ, Телеком Српске, Мисија ОЕБС-а.

1.2.4 ОПЕРАТИВНИ ЦИЉ IV: Подизање свијести јавности о проблематици насиља у породици

Постигнути резултати:

- Званично од 16.08.2008. године проведена Кампања „Породица без насиља“ која је имала одјека на цијелој територији Републике Српске. Постери, спотови, рекламни материјали су и до данас непрекидно присутни у свим установама и институцијама, почев од Владе Републике Српске до институција и установа на локалном нивоу власти, медија и невладиних организација, и доступни су свим грађанкама и грађанима (извор: Р.9 Извјештај о реализовању кампање „Породица без насиља“).
- У кампању су се својим креативним доприносом укључила дјеца и омладина основних и средњих школа у Републици Српској, као и млади музичари и музичарке у Републици Српској (извор: Р.9 Извјештај о реализовању кампање „Породица без насиља“).
- Године 2008. и 2009. Влада Републике Српске је прогласила Годинама борбе против насиља у породици у Републици Српској (извор: Р.1 Информација).
- Свијест стручне и шире јавности о насиљу у породици као друштвеном проблему је повећана (извор: Р.9 Извјештај о реализовању кампање „Породица без насиља“ и Р.11 Извјештај са тематске сједнице).

Кључне активности:

- У шест градова Републике Српске организована изложба Савјета Европе: Зауоставимо насиље над женама (извор: Р.9 Извјештај о реализовању кампање „Породица без насиља“).
- У марту 2008. године израђен и усвојен План кампање „Породица без насиља“ (извор: Р.8 План кампање „Породица без насиља“).
- Кампања је званично отворена 20.08.2008. године прес конференцијом у Прес центру Владе Републике Српске. Произведени су сљедећи материјали: постери, публикације,

леци, брошуре, наљепнице, мајице, билборди, градски рекламни постери (на станицама), оловке, видео спот и аудио џингл. У току кампање, осим произведених материјала, интензивно су кориштени и канали интерперсоналне комуникације, на семинарима, обукама, састанцима итд. (извор: Р.9 Извјештај о реализовању кампање „Породица без насиља“).

- Гендер центар Републике Српске припремио је Информацију о стању и активностима у борби против насиља у породици у Републици Српској са иницијативом за проглашење година 2008. и 2009. Годинама борбе против насиља у породици. Влада је на 78. сједници од 06.06.2008. године усвојила Информацију и својим Закључком бр. 04-1-012-1388/08 прогласила Године борбе против насиља у породици (извор: Р.1 Информација).

Додата вриједност:

- Добијен је бесплатан простор у електронским медијима за емитовање видео спота и аудио џингла, као и бесплатан простор за излагање произведених материјала (билборди, плакати, градски рекламни постери и сл).
- У више градова Републике Српске одржане су уличне промоције материјала кампање Породица без насиља, захваљујући труду партнерских невладиних организација: 20.08.2008. Бања Лука (Удружене жене); 20.08.2008. Приједор (ФОРСЗД); 20.08.2008. Модрича (Будућност); 20.08.2008. Добој (Будућност); 21.08.2008. Вишеград (Мост); 25.08.2008. Бијељина (Лара); 27.08.2008. Братунац (Природа); 27.08.2008. Нови Град (ФОРСЗД); 30.08.2008. Требиње (Женски центар); 23.09.2008. Вишеград (Мост) (извор: Р.9 Извјештај о реализовању кампање „Породица без насиља“).
- У сарадњи са Одбором једнаких могућности Народне скупштине Републике Српске, одржана је Тематска сједница о насиљу у породици, са великим бројем учесница и учесника, на којој су донесене препоруке (извор: Р.11 Извјештај са тематске сједнице).
- Млади музичари и музичарке у Републици Српској су на властиту иницијативу и властитим средствима реализовали музичке пројекте на тему насиља у породици (извор: Р.9 Извјештај о реализовању кампање „Породица без насиља“).
- Расписан је конкурс за ликовне и литерарне радове за ђаке свих основних и средњих школа у Републици Српској, на тему „Породица без насиља“. Награђено је 18 ученика и ученица за најбоље радове, а у сарадњи са Министарством просвјете и културе уприличена свечана додјела награда и изложба радова на Међународни дан дјечијих права (извор: Р.9 Извјештај о реализовању кампање „Породица без насиља“).
- Компанија Телеком Српске укључила се у кампању „Породица без насиља“ подршком награђенима ученицама и ученицима на јавном конкурс за школске радове, у складу са мисијом и темељним принципима компаније који подразумевају подстицање квалитетнијег живота у нашем друштву и свестрано подупирање хуманитарног рада (извор: Р.9 Извјештај о реализовању кампање „Породица без насиља“).
- Као допринос пројекта „Млади и здравље на Балкану“ (подржаног од стране CIDA Канада), на којем активно сарађује Гендер центар, у мају 2008. одржан је Форум младих и публикована брошура „Зар осмијех није бољи“, у оквиру којих је посебна пажња дата освјешћивању и едукацији школске дјеце и омладине о насиљу у породици као кршењу људских права.

- Гендер центар је у Савјету Европе представио досадашње активности и кампању у два наврата: на састанку номинованих особа земаља чланица, посвећеном Кампањи „Стоп насиљу над женама, укључујући насиље у породици“ (одржаном у априлу 2008) и на конференцији Савјета Европе на исту тему (одржаној у августу).
- У оквиру Међународних 16 дана активизма против насиља над женама (25.11-10.12.2008), невладине организације, уз подршку Гендер центра, организовале су заједничке конференције за медије и обраћања јавности, те уличне промоције, на којима је истакнута сарадња институционалног, цивилног и приватног сектора у борби против насиља у породици у Републици Српској (извор: Р.9 Извјештај о реализовању кампање „Породица без насиља“).
- Као допринос УН Популационог фонда (УНФПА), током 16 дана активизма, у сарадњи са Гендер центром организован је округли сто у Бањој Луци, на којем је приказан документарни филм „Црвени картон“ из серијала „Жене на првој линији“ који говори о аустријском моделу заштите жртава насиља у породици. У оквиру сарадње Гендер центра са Радио-телевизијом Републике Српске и Алтернативном телевизијом, цијели серијал „Жене на првој линији“ приказан је у њиховим програмима (извор: Р.9 Извјештај о реализовању кампање „Породица без насиља“).
- На годишњој конференцији УНФПА у Сарајеву, 05.12.2008, Гендер центар је представио резултате рада и provedбе Акционог плана.
- Комисија за равноправност полова Парламентарне скупштине БиХ организовала је сједницу у децембру 2008. године, на којој су представљени резултати рада и сарадње институционалних механизма за равноправност полова и њихових институционалних и других партнера у борби против насиља у породици, са посебним нагласком на активности у 2008. години.

Партнери: Министарство за породицу, омладину и спорт, Министарство унутрашњих послова, Министарство здравља и социјалне заштите, Министарство просвјете и културе, Биро Владе за односе с јавношћу, Народна скупштина Републике Српске и Одбор једнаких могућности, Парламентарна Скупштина БиХ, Комисија за равноправност полова Представничког дома ПС БиХ, Агенција за равноправност полова БиХ, Музеј савремене умјетности РС, невладине организације које се баве заштитом женских људских права („Удружене жене“ Бања Лука, „Будућност“ Модрича, „Лара“ Бијељина, „Женски центар“ Требиње, ФОРСЗД Приједор, „Природа“ Братунац, „Мост“ Вишеград), УНФПА, Радио-телевизија Републике Српске, Алтернативна телевизија, Глас Српске, Независне новине, Нови Репортер, СРНА, БХРТ, Еуроблиц, Магазин WoMen и други штампани и електронски медији, Телеком Српске.

1.2.5 ОПЕРАТИВНИ ЦИЉ V: Израда Стратегије за борбу против насиља у породици 2009-2013.

Стратегија Републике Српске за борбу против насиља у породици, представља средњорочни стратегијски документ који се доноси за петогодишњи период (од 2009. до 2013. године).

Постигнути резултати:

- Проведена секторска анализа стања области кључних за унапређење спречавања и сузбијања насиља у породици (здравље и социјална заштита, полиција, правосуђе, образовање и цивилно друштво) и утврђена платформа са правцима дјеловања у

спречавању и сузбијању насиља у породици у Републици Српској као основа за будућу Стратегију (извор: Р.1 Информација и Р.13 Платформа).

- Постигнута је генерална сагласност о увођењу мултисекторског приступа сузбијању и спречавању насиља у породици као иновативном систему рјешења (извор: Р.13 Платформа).
- Постигнута средњорочна подршка међународне заједнице provedби активности из будуће Стратегије.

Кључне активности:

- Оформљена шира радна група, проведена анализа по секторима и припремљена платформа са правцима за дјеловање (извор: Р.13 Платформа).
- Влада Републике Српске, на приједлог Министарства правде и Гендер центра, Рјешењем бр. 04/1-012-2538/08 од 23.10.2008. године („Службени гласник Републике Српске“, бр. 104/08) основала је радну групу за израду Стратегије, коју поред представника и представница ових органа, чине и представници/це Министарства здравља и социјалне заштите РС, Министарства породице, омладине и спорта РС и представница невладиног сектора активног на пољу борбе против насиља у породици.
- Радна група је почетком 2009. године започела са радом на тексту стратегије и планира га окончати до краја првог квартала 2009. године, како би документ ушао у редовну процедуру разматрања од стране Народне скупштине Републике Српске. Народна скупштина Републике Српске, према Програму рада за 2009. годину, предвиђа усвајање стратегије за други квартал 2009. године.

Додата вриједност:

- На основу успјешно проведених активности у оквиру Акционог плана, УН Популацијски фонд (УНФПА) у БиХ одлучио је подржати финализацију и спровођење активности будућих Стратегија за борбу против насиља у породици у оба ентитета, током периода од наредне три године.

Партнери: Министарство правде, Министарство унутрашњих послова, Министарство здравља и социјалне заштите, Министарство за породицу, омладину и спорт, Министарство просвјете и културе, невладине организације које се баве заштитом женских људских права („Удружене жене“ Бања Лука, „Будућност“ Модрича, „Лара“ Бијељина, „Женски центар“ Требиње, ФОРСЗД Приједор), Агенција за равноправност полова БиХ, Парламентарна Скупштина БиХ, Комисија за равноправност полова Представничког дома РС БиХ, УНФПА.

1.2.6 Додата вриједност у реализацији

Како је већ наведено у прегледу резултата и активности по циљевима, у току provedбе активности из Акционог плана, у оквиру свих постављених циљева евидентна је додата вриједност која се огледа у квалитативном напретку, како слиједи:

- Укључивање већег броја институционалних и ванинституционалних актера у борбу против насиља у породици, него што је иницијално било планирано у Акционом плану, од министарстава, јавних установа, организација цивилног друштва до

пословног сектора и приватних предузетника и појединачних иницијатива, који су својим доприносом подржали кампању. Током реализације Акционог плана, са новчаним средствима се укључио и УН Популациони фонд (УНФПА), са доприносом у активностима Мисија ОЕБС у БиХ, као подршка међународне заједнице, а у оквиру подршке на нивоу БиХ са доприносом у новчаним средствима се укључила Агенција за равноправност полова БиХ.

- Велика подршка медија промјени друштвене свијести и стварања климе нулте толеранције на насиље, путем извјештавања о активностима и уступања бесплатног медијског простора за емитовање.
- Велика подршка невладиних организација које су властитим трудом организовале промотивне активности и подржале све активности проведене у оквиру Акционог плана.

2 Препреке и могућности за побољшање у будућем раду

Све проведене активности су успјешно координиране и добро прихваћене од стране партнера, стручњака и професионалаца из свих области у надлежности субјекта заштите, других области које су у непосредној или посредној вези са питањима насиља у породици и шире јавности. Сви су се сложили да је неопходно наставити овај рад и укључити више професионалаца и других релевантних доносилаца одлука, као и политичаре.

Локалне институције/установе које раде са породичним насиљем су почеле развијати јасно дефинисане стандарде рада и процедуре у пракси. Капацитети цивилног друштва, нарочито склоништа, су ојачани и изразито је подржана блиска сарадња институција и цивилног сектора. Стратегијски оквир ће омогућити висококвалитетан реферални механизам за рад са случајевима насиља у породици између свих релевантних институција (здравље, социјални рад, полиција, правосуђе, школство) и невладиних организација, које пружају услуге у спречавању и заштити жртава родно заснованог насиља.

Међутим, у току спровођења Акционог плана, идентификоване су препреке које се могу сматрати ограничавајућим факторима, како слиједи:

- Гендер центар РС је служба за једнакост и равноправност полова Владе РС и стога је задужен, не само за питања насиља у породици и родно заснованог насиља, већ и за све области друштвеног живота и рада (рад, запошљавање, приступ ресурсима, образовање, здравље, социјална заштита, политички и јавни живот, медији, спорт, култура и остало). У току 2008. године, Гендер центар РС је дјелимично морао да ограничи своје активности у другим областима да би provedба Акционог плана била ефикасна и квалитетна.
- Сав терет координације и организације активности Акционог плана је био на Гендер центру РС. Институционални партнери нису предузимали властите иницијативе у оквиру њихових ресорних надлежности како је било очекивано. Они се још увијек ослањају на иницијативе Гендер центра РС за даље спровођење циљева и активности везаних за насиље у породици, што се мора промијенити.
- Пошто је Гендер центар РС координирао свим активностима, један од главних ограничавајућих фактора је био недовољан број особља, имајући у виду велики број активности и партнера у процесу.

- Ребалансом Буџета Републике Српске средства за реализацију активности у Акционом плану умањена су за више од једне половине. Истовремено, надлежна министарства нису посебно планирала средства за подршку спровођењу Акционог плана, а ради унапређења рада на спречавању и сузбијању насиља у породици у оквирима својих ресорних надлежности . Тиме је био отежан рад на примјени Акционог плана на терену.
- У 2008. одржани су локални избори што је, због успостављања нових органа власти на локалном нивоу, успорило процес provedбе на локалном нивоу, гдје су смјештени сви битни субјекти заштите.

3 Закључци и препоруке

Када је Гендер центар Републике Српске започео са планирањем и иницијативом за доношење Акционог плана за борбу против насиља у породици у Републици Српској, сарадња и увезаност надлежних институција и ванинституционалних актера су биле спорадичне и локалног карактера (засноване на локалним иницијативама), имајући у виду да се јавност овом проблематиком бави 10-так година и да питања породичног насиља никад нису сматрана приоритетом, ни политичким, ни стратегијским. Ова констатација се односи на готово све кључне циљеве Акционог плана, нарочито кад је у питању било прикупљање података, јачање капацитета и сарадње институција и невладиних организација, те освјешћавање јавности о проблему насиља у породици.

Доношење Акционог плана значило је велики корак за Републику Српску у обједињавању ових појединачних напора и стварању климе за увођење **иновативних мултисекторских рјешења** која подразумевају, како јасну расподелу **надлежности међу институцијама**, тако и много већи **степен координације** између њих, него што је то до сада био случај. Ова рјешења су такође у много већем степену укључила **допринос невладиних организација** које се баве женским људским правима и заштитом жртава насиља у породици, нарочито кроз правну и психосоцијалну помоћ, СОС линије и смјештај у сигурне куће/склоништа, те **допринос медија и пословног сектора**.

У току спровођења Акционог плана, дискутовало се о различитим аспектима примјене постојећег законодавства које регулише ову материју и испитивани су различити приступи проблематици насиља у породици као тешког кршења људских права. То је помогло да се демистификују нека предубјеђења у различитим институцијама и организацијама и такође је расвијетљена потреба за уважавањем њихових различитих улога и приступа у овом процесу. Проведба Акционог плана је била такође успјешна у окупљању креатора јавних политика и практичара/ки и започињању процеса заједничког планирања будућих активности у оквиру будуће Стратегије. Ову сарадњу треба даље јачати и изграђивати, нарочито у сарадњи са надлежним министарствима, институцијама и установама субјектима заштите, невладиним организацијама и другим актерима.

Главне препоруке, које треба да послуже као окосница будућих циљева и активности стратегије произилазе из следећег:

- Побољшати примјену законских рјешења у борби против насиља у породици, путем јачања капацитета субјеката превенције и заштите и рада на умрежавању и већој сарадњи субјеката заштите у случајевима насиља у породици;

- Јачати примарну, секундарну и терцијарну превенцију насиља у породици;
- Побољшати прикупљање и обраду података у вези насиља у породици и радити на успостављању јединствене базе података на нивоу Републике Српске;
- Иницирати истраживања постојећих друштвено-економских аспеката насиља у породици, која треба да послуже као основа за превентивно дјеловање;
- Успоставити обавезне моделе рада са починиоцима насиља у породици;
- Успоставити ефикасне мреже стручних сервиса у образовним институцијама за заштиту дјеце од насиља у породици;
- Континуирано радити на сензибилисању, едуковању и информисању јавности о насиљу у породици;
- Радити на успостављању једнообразног модела извјештавања медија о случајевима насиља у породици.

Јасно је да ће примјена будуће Стратегије бити успјешна ако се ради мултидисциплинарно, координисано, уз пуну одговорност свих надлежних у процесу. Надлежне институције морају преузети своју пуну одговорност за спречавање и сузбијање породичног насиља у оквирима својих мандата и законских обавеза, планирати материјалне и људске ресурсе и о постигнутим резултатима извјештавати јавност. Важне предности РС/БиХ у овим процесима су: институционални и правни оквир за равноправност полова и насиље у породици, организације цивилног друштва које су активне у подручју женских људских права и равноправности полова и подршка међународних организација и институција.

Додатак I: Преглед финансијске реализације Акционог плана

Овај преглед приказан је као сажетак у складу са планираним оперативним циљевима Акционог плана, како би се омогућио општи увид у планирана и реализована средства. Да би подаци били адекватно квалитативно тумачени, треба имати на уму сљедећа образложења:

- Када је усвојен Акциони план (јули 2007), укупан предвиђени износ за његову реализацију је био 156.000 КМ, који је у оквиру редовног буџета за 2008. годину додијељен Гендер центру као институцији која је иницирала усвајање Акционог плана и која је координирала рад на његовој provedби. .
- Буџет Гендер центра за 2008. годину ребалансом је умањен у укупном износу од 89.000 КМ (што износи 57% средстава намијењених за спровођење Акционог плана, те је за ту намјену у Акционом плану до краја 2008. године било расположиво 67.000 КМ, односно 43% од првобитно планираних средстава). Истовремено, у договору са Министарством финансија РС, а непосредно прије ребаланса, Гендер центар је из буџетске резерве затражио и добио средстава у износу од 100.000 КМ за једнократну подршку раду сигурних кућа (Бања Лука и Модрича), а што је било предвиђено Акционим планом као једнократна помоћ коју ће Влада РС у оквиру спровођења Акционог плана додијелити постојећим сигурним кућама.
- Ради квалитетне provedбе активности, Гендер центар је, настојао на најквалитетнији и најефикаснији начин искористити своје људске и материјалне ресурсе којима је у 2008. години располагао. Са финансијским доприносом су се укључили УН Популациони фонд (УНФПА) и Агенција за равноправност полова БиХ. Агенције Метромедија и ЦГМ Дизајн и магацини WOMEN и Нови Репортер су се укључили са услугама чија вриједност је исказана у новцу, као одобрени попуст, односно подршка која није наплаћена. Допринос РТРС-а и АТВ-а је исказан кроз новчану вриједност емитовања спота, која није наплаћена.
- Осим наведеног финансијског доприноса, у реализацију активности укључили су се и други партнери (министарства и надлежне институције, невладине организације, медији, приватне компаније и фирме, те појединци), са људским, материјалним и нематеријалним доприносима, који у овој табели нису посебно приказани, јер их није било могуће адекватно израчунати и процијенити.

На сљедећим страницама налазе се табеларни преглед по циљевима (Табела 1) и преглед осталих доприноса према изворима додатних средстава (Табела 2).

Р.б.	Оперативни циљеви	Планирано	Ребаланс	Дато из АП	Утрошено из АП	Друга средства ГЦ	Остали доприноси	Укупни буџет	Укупно утрошено	Разлика
I	II	III	IV	V (III-IV)	VI	VII	VIII	IX (V+VII+VIII)	X (VI+VII+VIII)	XI (IX - X)
I	Усклађивање законске регулативе о насиљу у породици са другим домаћим и међународним правним стандардима	6.000,00	-6.000,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
II	Систематизација прикупљања и обраде података о насиљу у породици у Републици Српској	8.000,00	-8.000,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
III	Креирање системског модела заштите жртава насиља у породици према областима и облицима заштите	124.000,00	31.000,00	155.000,00	138.121,60	0,00	33.031,77	188.031,77	171.153,37	16.878,40
*	<i>Грант за склоништа за жртве насиља</i>	<i>0,00</i>	<i>100.000,00</i>	<i>100.000,00</i>	<i>100.000,00</i>	<i>0,00</i>	<i>0,00</i>	<i>100.000,00</i>	<i>100.000,00</i>	<i>0,00</i>
	Едукација полиције	31.000,00	-13.000,00	18.000,00	16.352,38	0,00	0,00	18.000,00	16.352,38	1.647,62
	Едукација социјалних радника/ца	62.000,00	-43.000,00	19.000,00	9.357,81	0,00	1.800,00	20.800,00	11.157,81	9.642,19
	Едукација здравствених радника/ца	31.000,00	-13.000,00	18.000,00	4.250,72	0,00	7.233,00	25.233,00	11.483,72	13.749,28
	Едукација запослених у школама	0,00	0,00	0,00	4.713,80	0,00	600,00	600,00	5.313,80	-4.713,80
	Едукација судија и тужилаца	0,00	0,00	0,00	769,40	0,00	1.408,60	1.408,60	2.178,00	-769,40
	Подршка СОС 1264 и рад на приручнику	0,00	0,00	0,00	2.677,49	0,00	21.990,17	21.990,17	24.667,66	-2.677,49
IV	Подизање свијести јавности о проблематици насиља у породици	12.000,00	0,00	12.000,00	28.878,40	24.204,57	95.813,66	132.018,23	148.896,63	-16.878,40
	Кампања "Породица без насиља"	0,00	0,00	12.000,00	28.878,40	17.668,78	95.813,66	125.482,44	142.360,84	-16.878,40
	Тематска сједница у НСРС	0,00	0,00	0,00	0,00	1.323,60	0,00	1.323,60	1.323,60	0,00
	Изложба Савјета Европе "Стоп насиљу"	0,00	0,00	0,00	0,00	1.755,75	0,00	1.755,75	1.755,75	0,00
	Представљање РС у Савјету Европе	0,00	0,00	0,00	0,00	3.313,60	0,00	3.313,60	3.313,60	0,00
	Представљање на конференцији УНФПА	0,00	0,00	0,00	0,00	142,84	0,00	142,84	142,84	0,00
V	Израда Стратегије за борбу против насиља у породици	6.000,00	-6.000,00	0,00	0,00	462,47	3.520,00	3.982,47	3.982,47	0,00
	Припрема Платформе за стратегију	0,00	0,00	0,00	0,00	462,47	3.520,00	3.982,47	3.982,47	0,00
	УКУПНО:	156.000,00	11.000,00	167.000,00	167.000,00	24.667,04	132.365,43	324.032,47	324.032,47	0,00

Табела 1: Сажети преглед финансијске реализације Акционог плана

* Ставка Грант за склоништа за жртве насиља је накнадно додијељена из буџетске резерве и ребалансом буџета придодата буџету Гендер центра РС да је технички и административно усмјери као грантове сигурним кућама у Бањој Луци и Модричи. Ребалансом буџета износ за планиране активности умањен је за 89.000,00 КМ.

Р.б.	Остали доприноси (колона VIII) према изворима:	Износ
1.	Допринос УНФПА	43.164,99
2.	Допринос Агенције за равноправност полова БиХ	11.041,60
3.	Допринос Metromedia	15.190,34
4.	Допринос CGM Design	270,00
5.	Допринос Радио-телевизије Републике Српске	27.284,00
6.	Допринос Алтернативне телевизије	32.606,00
7.	Допринос магазина WOMEN	2.574,00
8.	Допринос магазина Нови Репортер	234,50
	Укупно:	132.365,43

Табела 2: Преглед осталих доприноса према изворима средстава